

Pr. prof. Adrian Chiagă
Prof. Cristina Chiagă

Eroinele credinței

*Povestiri și întâmplări
de folos din viețile sfintelor
canonizate în anul 2026*

EDITURA EGUMENIȚA

2026

- *Smerenia – Portarul virtuților. Viața Sf. Nectarie Taumaturgul*, Editura Egumenița, Galați, 2022
- *Patericul adolescenților*, Editura Egumenița, Galați, 2022
- *Cumpătarea – Judecătorul virtuților. Sf. Proroc Daniel și cei trei prieteni ai săi*, Editura Egumenița, Galați, 2023
- *10 pentru Împărăție. Decalogul. Povestire – În-vățăture – Jocuri*, Editura Egumenița, Galați, 2023
- *Înțelepciunea – Sfetnicul virtuților. Viața Sf. Mare Mucenițe Ecaterina*, Editura Egumenița, Galați, 2024
- *Întâmplări minunate cu Prințesa Milostenie*, Editura Rafet, 2024
- *Milostenia – Vistiernicul virtuților*, Editura Egumenița, Galați, 2024
- *Foarte bine, foarte bine. Domnul știe ce e bine. Picături de înțelepciune pentru toate vârstele* (fără autor, ediție îngrijită de pr. prof. Adrian Chiagă), Editura Egumenița, Galați, 2024
- *Culegere de jocuri și exerciții creștin-ortodoxe. Auxiliar didactic*, Editura Egumenița, Galați, 2024
- *Păcătoșii din Rai*, Editura Egumenița, Galați, 2025
- *Eroii credinței*, Editura Egumenița, Galați, 2025
- *Vede Dumnezeu. Sfânta Magdalena (Măndălina) de la Mălainița, mărturisitoarea credinței creștine în vremuri de restriște*, Editura Egumenița, Galați, 2026
- *Semințele binecuvântate*, Editura Theosis, Oradea, 2026

Cuprins

Precuvântare	5
Mulțumire	9
1. Despina Milița – Doamna Suferințelor	13
2. Vede Dumnezeu	20
3. Jertfa Anastasiei	34
4. O viață de mari și grele încercări, o inimă plină de iubire	40
5. Cuvioasa Antonina de la Tismana	51
6. Floarea din grădina Mănăstirii Pasărea	60
7. Sfânta de pe Ceahlău	64
8. Sfânta Cuvioasă Matrona de la Hurezi	70
9. Suferințele mamei Blandina	74
10. Pustnica biruitoare a iadului	97
11. Sfânta Olimpiada de la Fărcașa	121
12. S-a înălțat ca un Serafim la cer	125
13. Chipul mamei iubitoare și al soției jertfelnice	130
14. Sfânta Elisabeta (Safta) Brâncoveanu cea milostivă	142
15. Sfintele Cuvioase Nazaria și Olimpiada de la Văratice	147

să iubească până în sfârșit. Iar printre acești oameni și în fruntea lor se află și aceste „Eroine ale credinței”, femei care au făcut din viața lor o candelă aprinsă înaintea lui Dumnezeu.

Ele nu apar în manuale de strategie militară și nici în paginile istoriei lumești, dar numele lor sunt scrise în Cartea Vieții, și tocmai de aceea ele continuă să vorbească inimilor noastre, să ne ridice din deznădejde și să ne amintească faptul că sfințenia nu este imposibilă nicicând, potrivit cuvântului patristic: „nu calea este imposibilă, ci imposibilul este calea”, căci la Dumnezeu toate sunt cu puțință, și nimic cu neputință.

Într-o lume obosită de prea mult zgomot, adesea pentru nimicuri și deșertăciuni, ele ne învață liniștea. Într-o lume rănită de egoism, ele ne învață iubirea. Într-o lume care se teme de suferință, ele ne arată că prin cruce se ajunge la lumină.

Astăzi, de Ziua Eroilor, să le cinștim pe toate: și pe cele care au apărât țara cu sângele lor, și pe cele care au apărât credința cu nevoințele și lacrimile lor. Pentru că Dumnezeu primește deopotrivă jertfa eroilor și rugăciunea sfinților, iar un neam trăiește cu adevărat numai atunci când își păstrează atât memoria, cât și credința.

Veșnică recunoștință eroilor neamului și veșnică amintire și proslăvire „Eroinelor Credinței” care ne-au arătat prin pilda minunatelor lor viețuiri, cum se poate ajunge și astăzi în lumina Celui Care este singur Calea, Adevărul și Viața.

Pr. prof. Adrian Chiagă
Prof. Cristina Chiagă

1. Despina¹ Milița – doamna suferințelor

După căderea Constantinopolului, otomanii cuceresc fulgerător provincii largi din Europa. În 1459, Despotatul Serbiei cade definitiv sub mâinile lor, ștergând pentru câteva secole statul sârb de pe hartă. După acest an, sârbii rămași în țară au fost conduși neoficial de un despot, care de cele mai multe ori petrecea în exil, îndeosebi în statul maghiar.

În anul 1493 găsim asociați la conducerea statului (nerecunoscută de Imperiul Otoman) pe frații Iovan (Ioan) și Gheorghe Brancovici. Cel din urmă se retrage în 1496 și se călugărește cu numele de Maxim la mănăstirea Kupinici².

În această familie, cu un tată despot și un unchi călugăr, avea să se nască Elena. Cei ai casei o strigau pe numele de Milița. Era anul 1487. Frumoasa prințesă a primit o aleasă educație la școlile din Buda.

¹ Despina este un nume de origine greacă, cu sensul de „doamnă”, „stăpână”, „princesă”, purtând atât o moștenire bizantină și nobiliară, cât și o semnificație spirituală în tradiția ortodoxă.

² Mănăstirea Kupinici (sau Kupinik), situată în regiunea vechiului Sirmium (Srem, în Serbia de astăzi), a fost un important centru monastic și cultural, strâns legată de istoria familiei despotice a Brancovicilor în secolele XV-XVI.

În 1499, fata îl însoțește pe tatăl său la un muzeu de artă din Buda. Acolo aveau să vină personalități politice ale vremii. Milița admira cele mai noi tablouri ale artei moderne apusene. Privirea i se oprise pe un tablou catolic al Fecioarei Maria. Fetita se mira în sine de acea reprezentare a Maicii Domnului, cu părul despletit și neacoperit. Parcă nu semăna deloc cu Maica Domnului din icoanele bizantine. În acel moment, un tânăr chipeș, venit din Țara Românească, începe să ia apărarea icoanei bizantine în fața micii prințese, vorbind despre diferențele dintre arta ortodoxă și cea modernă, apuseană. Copila rămâne mirată de prezența tânărului, admirându-l în tăcere. Când tânărul domn se îndepărtă, fata aleargă după el și cu vocea împleticită îi spuse:

– Vreau să vă ofer un mic dar!

– Mie? Pentru ce?

– Primiți acest medalion cu Maica Domnului, așa cum o cinstim noi, ortodocșii.

Tânărul primi cu bucurie prețiosul medalion, roși puțin și își iuți pașii spre ieșire. Milița rămase și ea cu fața îmbujorată privind cum se îndepărtează.

De frica otomanilor, în anul 1504, mitropolitul Maxim Brancovici se refugiază în Țara Românească, la Curtea Domnească a lui Radu cel Mare din Târgoviște. Împreună cu el au venit mama sa, Anghelina, și nepoatele sale, Elena (zisă și Cătălina) și Despina Milița. După alungarea sfântului mitropolit Nifon (1505), Maxim Brancovici va prelua

conducerea Mitropoliei Ungrovlahiei. Biserica Ortodoxă Sârbă, iar mai apoi și Biserica Ortodoxă Română, l-au trecut în rândul sfinților, pomenirea lui făcându-se în ziua morții sale, la 18 ianuarie.

Evlavioasa Milița este atrasă de predicile Sfântului Nifon, fost patriarh al Constantinopolului. Ea frecventa slujbele și bisericile în care acesta predica. Între apropiații sfântului era și tânărul Neagoe. Fata îl recunoaște pe tânărul căruia acum cinci ani îi dăruise medalionul. Cu toate că intrase în vorbă cu el de mai multe ori, Neagoe nu-și mai amintea de acel episod. Dar, într-o zi, își aminti de medalionul cu Preacurata Fecioară și parcă cineva i-a deschis brusc ochii. În fața sa era prințesa sârbă, Milița. La scurtă vreme după această minunată întâmplare o cere de soție. Roadele acestei frumoase povești de dragoste au fost cei șase copii (Teodosie, Stana, Petru, Ioan, Ruxandra, Anghelina).

Fericirea parcă-și făcuse cuib la ei în casă. Totul decurgea minunat în această frumoasă și sfântă familie. Tânărul Neagoe avea să urce pe tron și să ocârmuiască cu înțelepciune poporul dreptcredincios. În cei nouă ani de domnie, credincioasa soție i-a fost alături, cu dragostea, sfaturile și rugăciunile sale. Dar, după moartea neașteptată a voievodului celui sfânt, începe lungul șir de suferințe ale Doamnei Milița.

Fiind o fire puternică și energică, această doamnă „de fier” a Țării Românești preia conducerea în numele fiului său minor, Teodosie. Acestui Teodosie, marele domnitor i-a dedicat una dintre

cele mai frumoase cărți ale literaturii române, *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie*. Domnia fiului și a mamei durează foarte puțin. În 1522 este alungat de Radu de la Afumați. Domnitorul-copil fuge în Constantinopol, unde își va afla și sfârșitul vieții. Altă fiică și ceilalți doi băieți vor muri și ei la o vârstă fragedă.

În cei nouă ani de împreună viețuire, Neagoe Basarab și Doamna Despina au patronat o activitate culturală vastă, ctitorind biserici și trimitând danii, nu doar în Țara Românească, ci și în Serbia, la Constantinopol sau către mănăstirile din Muntele Athos. Ei au strâns împreună o colecție impresionantă de obiecte religioase de mare preț. Printre ctitoriile lor se numără biserica Sfântul Gheorghe a Mitropoliei din Târgoviște (finalizată de Radu Paisie), schitul Ostrov din Călimănești, sprijinind zugrăvirea sau refacerea mănăstirilor Dealul și Glavacioc, biserica mare de la Snagov și cea de la Tismana, înzestrându-le cu frumoase și costisitoare obiecte de cult. Cea mai importantă ctitorie a lor rămâne biserica mănăstirii de la Curtea de Argeș, pentru construcția căreia, spune tradiția, doamna a făcut o mare jertfă, vânzându-și prețioasele bijuterii moștenite de la familia sa din Serbia³.

Despina Milița avea să spună la vremea bătrâneții despre soțul ei, că multă vreme va trebui

³ Viorica Văscu, „Sfintele femei, modele de viață - Despina. Doamnă model pentru soțiile conducătorilor”, în https://www.academia.edu/124315295/Sf%C3%A2ntul_voievod_Neagoe_Basarab_26_septembrie, accesat la 19 martie 2026.

să treacă până ce Bunul Dumnezeu va ridica un domnitor asemenea lui. Cel mai mare mărgăritar pe care l-a aflat alături de soțul și de domnul ei și singura visterie ce nu o poate fura nimeni a fost dragostea față de Dumnezeu, avea să afirme sfânta în perioada călugăriei sale. Cea care avea să devină maica Platonida i-a purtat domnitorului Neagoe o veșnică amintire, cinstindu-l ca sfânt după moartea sa, alături de Sfântul Nifon al Constantinopolului, duhovnicul și îndrumătorul lor.

Doamna Despina s-a refugiat în Transilvania împreună cu fiicele sale, Stana și Ruxandra, trăind la Sibiu sub ocrotirea vărului său, Regele Ungariei. În 1526, Ruxandra se căsătorește cu voievodul Radu de la Afumați și Stana cu Ștefăniță Vodă al Moldovei. Din păcate, Ștefăniță Vodă e ucis în ianuarie 1527 și domnița Stana revine alături de mama sa la Sibiu. După puțină vreme se va călugări, luând numele de Sofronia. Ruxandra, după moartea domnitorului Radu de la Afumați, va reveni și ea alături de mama ei. În 1541 se căsătorește cu un alt domnitor, Radu Paisie.

Despina Milița nu mai avea nimic de așteptat de la viața petrecută în lume. Așa că „moare lumii” și se retrage ca monahie sub numele de Platonida, în anul 1545, la schitul Ostrov.

Tradiția o prezintă pe Sfânta Cuvioasă Platonida de la Ostrov ca pe o monahie sporită în virtuți și în toată fapta cea bună, care a devenit cu vremea o pildă vie și vrednică de urmat pentru toate celelalte împreună viețuitoare.

Petrecerea sa în mănăstire e una a îmbunătățirii desăvârșite a vieții sale duhovnicești; ea devine atrăgătoare la viața cea fericită pentru multe din soțiile de boieri și mari dregători. Viața sa ne este pilduitoare drept chip al răbdării, blândeții și smereniei desăvârșite, căci maica Platonida a renunțat definitiv la cinstea de primă doamnă a țării, alegând în schimb smerita viață de pocăință, rugăciune și evlavie, care împrietenește sufletul cu îngerii și cu sfinții.

Viața sa a fost cu adevărat una de suferință și de smerenie. Cea care fusese fiică de Despot sârb, soție, mamă și soacră de domni români, era acum, așa cum personal mărturisea, „o maică, Platonida, rătăcind de-a lungul zidurilor unei vechi mănăstiri, rememorând poate în bătrâna ei minte puțină fericire și multele lacrimi de care a avut parte în viață, rememorând faptele războinice ale Despoților sârbi, cele bisericești ale lui Neagoe Basarab și cele lumești ale frumoaselor ei domnițe”⁴.

Moare răpusă de ciumă, la Sibiu, pe 30 ianuarie 1554. Precum și-a dorit, a fost înmormântată la ctitoria ei din Curtea de Argeș.

Doamna Despina-Platonida a fost canonizată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în ședința sa din 1 iulie 2025, cu titulatura *Sfânta*

⁴ Alexandru Briciu, „Fiică de despot, soție, mamă și soacră de domnitor: Despina Doamna, o viață cu puțină fericire și multe lacrimi”, în <https://www.cuvantul-ortodox.ro/recomandari/fericitul-augustin-despina-doamna-neagoe-basarab-vlahi-karagounis/>, accesat la 19 martie 2026.

Cuvioasă Platonida de la Argeș, fiind prăznuită alături de soțul ei, Sfântul Voievod Neagoe Basarab, la 26 septembrie.

Troparul Sfintei Cuvioase Platonida Glas 8

Îndreptătoare a monahiilor și pildă de smerenie te-ai arătat, Cuvioasă Maică Platonida, că prin post și rugăciune ai plăcut lui Hristos, cu harul Duhului Sfânt fiind împodobită. Pentru aceasta, acum roagă-te Preasfintei Treimi, împreună cu Sfântul Voievod Neagoe Basarab, să se mântuiască sufletele noastre.